

LAUSUNTOKYSELY: Hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista

Tervetuloa vastaamaan lausuntokyselyyn luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista. Esitys tulee sisältämään kaksi lakiehdotusta:

1. lakiehdotus: Laki alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista
2. lakiehdotus: Laki kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa (luonnos saatavissa 15.3.2017 alkaen). Myös tähän lakiehdotukseen annetaan lausunnot samassa kyselyssä.

Lausuntopyyntöaineistossa on kyselylomake pdf-muotoisena.

Lausunnot pyydetään antamaan 26.4.2017 klo 16.15 mennessä.

Alla olevaan pakolliseen sähköpostiosoitteeseen annettuun osoitteeseen vastaaja saa kopion lähettämästään vastauksesta automaattisesti.

Kyselyyn vastaamista ei ole mahdollista välillä keskeyttää, vaan kyselyyn on vastattava kerralla. Kyselyssä myöskään pysty palaamaan taaksepäin aiemmalle sivulle tarkistamaan tai muuttamaan vastausta sen jälkeen kun "Seuraava"-painiketta on painettu. Kysely on suomenkielinen, mutta vastaukset voi antaa myös ruotsiksi.

Vastauksen lähettäminen: Kun vastaus on valmis, paina kyselylomakkeen lopussa olevaa "Lähetä"-painiketta. Tämän jälkeen kyselystä aukeaa "Kiitos-viesti", mikä osoittaa, että vastaus on lähtenyt onnistuneesti.

Ole ystävällinen ja kirjoita sähköpostiosoitteesi:

TAUSTATIEDOT

1) * Vastaja tahon virallinen nimi

Hankasalmen kunta

2) * Vastaja tahoho

- kunta
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- julkisomisteinen yhtiö
- ministeriö
- ELY-keskus
- TE-toimisto
- aluehallintovirasto (AVI)
- muu valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu, mikä

3) * Vastaja tahon vastuuhenkilön sähköpostiosoite

matti.makinen@hankasalmi.fi

4) Vastauksen kirjanneen henkilön sähköpostiosoite (jos eri henkilö kuin edellä)

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset (HE, luku 3)

5) Ovatko esityksen tavoitteet oikein asetettuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6) Mahdollinen sanallinen perustelu

Palvelujen yhteensovittaminen ja asiakastarpeen korostaminen on hyvä lähtökohta. Kustannusten säästökin on hyvä tavoite, muttei esityksen perusteluissa olla edes varmoja siitä, voiko tuo tavoite toteutua

7) Tukevatko keskeiset ehdotukset esityksen tavoitteita?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8) Mahdollinen sanallinen perustelu

Nimenomaan kasvupalveluiden (HE, luku 3) kohdalla valitettavasti on todettava, etteivät keskeiset ehdotukset tue tavoitteita. Kasvupalvelujen tuottaminen voisi perustua ensisijaisesti markkinaehtoiseen ratkaisuun, ilman että korostetusti säädetään laki siten, että maakunnan oma palvelutuotanto olisi aina viimesijainen vaihtoehto – tai että kunnilla ei esimerkiksi käytännössä ole enää lainkaan roolia työttömyyden hoidon toimenpiteissä.

Lain keskeinen lähtökohta on suuresti ristiriidassa sen kanssa, että lähtötilanteessa ei yksityiseltä sektorilta Suomesta edes löydy toimijaa, joka olisi toiminut pitkäaikaistyöttömien parissa. Laki siis yksityistää palveluja uskoen ja toivoen, että markkinoille syntyy toimintaa, mitä sillä ei vielä ole.

Nyt esitettävä malli keskittää palvelut myös suurille kaupunkiseuduille. Lakiesityksen yleisperusteluissa kuvataan osuvasti: ”...*eivätkä palveluntuottajien markkinat pitkällä aikavälilläkään ole samanlaiset eivätkä kehity samalla tavoin koko Suomessa. Palveluiden asiakkaat eivät pääse nauttimaan yhtä laajasta palveluntuottajavalikoimasta ja valinnanvapaudesta kaikkialla Suomessa, koska **palveluntuottajayritykset keskittyvät todennäköisesti niille paikkakunnille, joilla työmarkkinat toimivat.***”

On ymmärrettävää, että työvoiman ja yritysten volyymin mukaan palveluiden laajuus ja määrä vaihtelevat, mutta kaukana esitetyn lain kautta ollaan (*kuten siis lain yleisperusteluissa todetaan*) lain johdannossa esitetystä tavoitteesta, joka puolestaan kuului: ”Tulevaisuudessa kasvupalvelut parantavat työn ja hyvän elämän mahdollisuuksia **koko Suomessa**”. Tätähän laki ei missään nimessä nyt turvaa. Perustuslain takaama yhdenvertaisuus heikkenee todennäköisesti uudistuksen myötä, kuten lain omassa perustelutekstissä

tuodaan ilmi

Ja erittäin suuri riski on siinä, miten kasvupalvelut turvaavat heikoimmassa asemassa työmarkkinoilla olevien palveluja (esimerkiksi iäkkäät pitkäaikaistyöttömät tai osatyökyvyttömät), sillä paitsi, ettei markkinoilta löydy toimijoita, jotka olisivat kyseiseen ryhmään toimintojaan keskittäneet, niin kasvupalveluiden rahoitusmalli ei kyllä myöskään kannusta suurta huomiota vaikeasti työllistyviin kiinnittämään. Näin siksi, että työttömyyden taloudelliset seuraukset kohdistuvat vain kuntiin ja valtioon – ei työllisyyspalvelujen tilaajaan (maakuntaan) tai tuottajaan (yrityksiin) – päinvastoin maakunnan rahoitus kasvaa työttömyyden kasvaessa.

Edellä mainitun vuoksi on hyvä, että nyt tähän lakiin ollaan säätämässä pykälää 15 b, jossa säädettäisiin valtion toimenpiteistä siinä tapauksessa, jos jonkun maakunnan alueella työttömyys ylittää maan keskimääräisen tason tai sen jonkin työssäkäyntialueen alueella työttömyys ylittää maakunnan keskimääräisen tason. Valitettavaa on se, että lain yhteen keskeisimmistä pykälistä ei voi nyt ottaa kantaa, kun kyseinen pykälä ei ole valmis. Lain keskeneräisyys tältä osin kertoo myös siitä, ettei valmistelijoilla ole ollut ratkaisua kyseiseen asiaan, mikä on hyvin huolestuttavaa. Ongelmatiikka rahoituksen ja toiminnallisuuden suhteen on siis havaittu, mutta ongelmaa ei ole osattu ratkaista.

Lisäksi on todettava, että nyt esitettävä malli rajaa ja kaventaa suuresti maakunnan itsehallintoa ja päätäntävaltaa ratkaista itse palvelujen tuotantoa alueellaan. Maakuntaudistusta voidaan alkaa kuvata uudistukseksi, jossa tulevista maakunnista tulee valtion hankinta- ja valvontayksikkö ministeriöiden ohjaamille palveluille ilman omia kiinteistöjä ja ilman omaa rahoitusta ja aitoa itsehallintoa. Tämäkin lakiesitys sitä käsitystä osaltaan vahvistaa.

9) Voitaisiinko esityksen tavoitteet saavuttaa muilla keinoin?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

10) Mahdollinen sanallinen perustelu

Lakiesityksen yleisperusteluissa lausuntomateriaalin sivuilla 61 -62 tuodaan esille kaksi muuta vaihtoehtoa, joiden arvioinnin kautta on päädytty lakiesityksen toteutusvaihtoehtoon. Ne ovat 1) *tehtävät ja palvelut tuotetaan nykymuodossaan tai 2) maakunnalle annettaisiin enemmän harkintavaltaa ja palvelujen tuottamistapa pidettäisiin nykyisenkaltaisena korostaen oman julkisen tuotannon ensisijaisuutta ja täydennettäisiin sitä kohdennetuilla ostopalveluilla*. Ja näitä vaihtoehtoja pohtien on siis hypätty malliin, joka perustuu palvelutuotannon kilpailullisuuden täysimääräiseen hyödyntämiseen. Ja sellaisesta voi todellakin todeta olevan kyse, kun nyt yritetään kilpailuttaa sitten palveluja, joita ei markkinoilla edes vielä ole.

Maalaisjärjellä ajatellen, olisiko tavoitteet saavutettavissa hallitummin mallilla, jossa **3) maakunnalle annettaisiin enemmän harkintavaltaa, mutta palvelujen tuottamistavassa luovuttaisiin pääsääntöisesti** (ei siis täysimääräisesti) **julkisesta tuotannosta**. Pääsääntöisesti siis hankittaisiin palvelut yksityisiltä markkinoilta, mutta ainakin erityisen vaikeassa tilanteessa olevien työttömien palvelut (esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien palvelut) tuotettaisiin maakunnan ja/tai kuntien julkisena palveluna. Esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan malleista ympäri Suomen ei noin vain kannattaisi luopua uudistuksen myötä. Ja tämänkaltaisten palvelujen yhtiöittämisessä on taas vaikea suurta lisäarvoa nähdä.

11) Muut vapaamuotoiset huomiot HE:n lukuun 3

Palvelujen yhteensovittaminen voi olla maakunnalle melkoinen haaste, vaikka siitä oma pykälänsä lakiin onkin kirjoitettu. Tavoitehan on kunnianhimoinen, kun perusteluteksteissä todetaan mm. *”palvelujen yhteensovittamista koskeva velvoite olisi kuitenkin tarkoitettu laajaksi ja kattamaan sekä saman asiakkaan tarpeisiin liittyvät kasvu- ja sotepalvelut että erilaiset muut kasvupalveluihin liittyvät maakunnan palvelut”* sekä *”Tavoitteena tulisi olla, että maakunnalla on laaja-alaisia asiakkuuksia ja että asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut tarpeidensa mukaisina ja johdonmukaisina siitä riippumatta, minkä nimisestä tai minkä hallinnonalan toimintaan liittyvistä palveluista on kyse.”*

Jos tässä tavoitteessa onnistutaan edes auttavasti, niin silloin kasvupalvelulaki toteuttaa hyvää asiakaslähtöisyyttä ja tuottaa sitä kasvuakin. Maakunnilla on tältä osin edessään iso tavoite.

Muutoin voi todeta, edellä aiemmissa kysymyksissä esitettyjen kriittisten huomioiden ohella, että luku 3 mahdollistaa kyllä uusien innovatiivisten avausten synnyn, uusia toimintatapoja tuottaa kasvupalveluja ja tehokkaimpien mallien hyvän hyödyntämisen. Lähtökohtaisesti voisi ajatella, että asiakkaat havaitsevat keiden palvelut toimivat, keiden tulokset ovat hyviä – ja hakeutuvat tällaisten palvelutuottajien palvelujen piiriin ja muut palvelutuottajat taas kehittävät toimintaansa vastaavasti kilpailun kannustamalla tavalla.

Lain lähtökohta on hyvä, mutta julkisiakin palveluja siis tiettyyn osaan palvelukokonaisuutta tulisi harkita. Julkisten ja yksityisten palvelujen suhdetta ei pitäisi nähdä ON/OFF –ajattelulla, mikä nykyistä maakuntaa koskevaa lainsäädäntöä orjallisestikin leimaa.

Esityksen vaikutukset (HE, luku 4)

12) Ovatko esityksen vaikutukset tunnistettu riittävällä tasolla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13) Mahdollinen sanallinen perustelu

Kasvupalvelujen tuottaminen on säädetty laissa melko loogisesti ja lain lähtökohta huomioiden (palvelutuotannon kilpailullisuuden täysimääräinen hyödyntäminen) luku 4 on selkeä.

Mutta edelleen korostamme lausunnossamme, että tietyissä palveluissa useampaan seuraavaan vuoteen on lähes mahdoton nähdä markkinoilla olevan toimijaa, joka voisi

tarjota palveluja monialaiseen yhteistyöhön perustuen esimerkiksi pitkäaikaistyöttömille.

14) Muut vapaamuotoiset huomiot HE:n lukuun 4

Lukua leimaa lain lähtökohdista johtuen vankka usko markkinoihin ja siihen, ettei julkinen palvelutuotanto näissäkään palveluissa voisi toimia yhtä tehokkaasti ja innovatiivisesti, kuin yksityiset toimijat. Tulevaisuus osoittaa onko näin. Lain yleisperusteluissa ei kyetä osoittamaan kansainvälisen vertailutiedon kautta tai tutkimustiedon kautta, että esimerkiksi työttömyyden hoidossa saavutettaisiin markkinaehtoihin toimijoihin nojaten taloudellisesti tai toiminnallisesti parempia tuloksia. Yrityspalvelujen puolella on muistettava se, että tuki- ja ohjauspalveluja lukuun ottamatta yrittäjä joutuu esimerkiksi yritystukiasioissa aina asioimaan julkisten palvelutuottajien kanssa, kun vain hyvin pienimuotoinen rahaliikenne voi liikkua yksityisen kasvupalveluja tuottavan yrityksen kautta. Monen luukun loukku ei siis yrittäjiltä uudistuksen myötä poistu.

Kuntien kannalta muodostuu haasteelliseksi se, että yhteistyökumppanien joukko kasvaa suuresti. Kunnat haluavat jatkossakin kantaa vastuunsa alueiden kehittämisestä ja yritysten huomioimisesta omassa päätöksenteossaan. Kuntien ja maakunnan välillä pitäisikin tiedon kulkea hyvin tarjolla olevista palvelutuottajista ja heidän tuloksistaan, jotta kunnissa elinkeinoasioiden kanssa työskentelevät osaisivat mahdollisimman hyvin ohjata omia yrittäjiään ja työttömiään oikeiden palvelutuottajien piiriin. Tiedonkulku maakunnan ja kuntien välillä sekä palvelutuottajien ja kuntien välillä jatkossa korostuu merkittävästi.

Asian valmistelu (HE, luku 5)

15) Vapaamuotoiset huomiot

Digitaalisuuden korostaminen on ymmärrettävää ja järkevää. Itse lukuun sinällään ei ole muuta kommentoitavaa kuin se, että on erittäin positiivista, että pykälässä 26 mainitaan, että ”Maakunta kehittää ja pitää tarpeen mukaan yllä alueensa kasvupalveluja tukevia sekä maakunnan ja alueen kuntien yhteistoimintaa tukevia järjestelmiä”. On hyvä, että maakunnan ja kuntien yhteistyö tuodaan esiin laissa ja ainoa korjausesitys lakitekstiin olisi tältä osin se, että sanat ”tarpeen mukaan” poistettaisiin vielä tarpeettomina.

Ja on tuotava esiin myös se, että pykälässä 27 Järjestelmän avoimuus ja käytettävyys, olisi hyvä olla myös jollain tavoin esillä se, että myös kunnilla on oltava pääsy tähän palveluekosysteemiin ja hyvissä ajoin olisi pohdittava kuntien tiedonsaantioikeuksien rajat. Nykyisinhän tiedonsaantia on esimerkiksi työttömyyden kohdalla TE-toimistoissa tulkittu hyvinkin ahtaasti, vaikka toisaalta kunnilla on ollut vastuu esimerkiksi kuntouttavasta työtoiminnasta.

KOMMENTIT LAKILUONNOKSEEN

[Luku 1 Yleiset säännökset \(1-5 §\)](#)

16) Vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 1

Kasvupalvelujen rahoitukseen viitataan vain pykälässä 4 ja todetaan, että rahoitus määräytyy maakuntien rahoituslain perusteella. Todettakoon tässä yhteydessäkin se, että rahoitusmalli ei voi jäädä nykyisen lausunnolla olevan rahoituslain kaltaiseksi. Ei voi olla niin, että tilanne on sen kaltainen, että kunnat ja valtio vastaavat työttömyyden kustannuksista – ja maakunta puolestaan vastaa työttömyyden hoidosta ja saa siihen rahoitusta lisää jos työttömyys kasvaa. Tilannehan on nurinkurinen. Sinällään on ymmärrettävää, että työttömyyden kasvaessa työ määrä kasvaa ja tarvitaan lisärahoitusta, mutta kyllä malli ohjaa tavoitteellisuutta väärään suuntaan. Siksi on hyvä, että tämän lain lukuun 3 ollaan säätämässä pykälää 15 b, jossa säädettäisiin valtion toimenpiteistä siinä tapauksessa, jos jonkun maakunnan alueella työttömyys ylittää maan keskimääräisen tason tai sen jonkin työssäkäyntialueen alueella työttömyys ylittää maakunnan keskimääräisen tason. Mutta myös

rahoituslakiin tarvitaan muutosta.

17) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 1

Itse lukuun yksi ei ole, mutta siihen liittyen edellisen vastauksen mukaisesti todettakoon, että rahoituslakiin kohdistuu muutostoiveita ja olemme niistä erikseen lausuneet sen lain kohdalla.

Ja tämän lain luvun 3 ja § 15 b pykälä ”Valtion ja maakunnan vastuusta työllisyydestä” on erittäin tärkeä saada selkeäksi ja kattavaksi – vielä siitä ei valitettavasti ole saatu aikaiseksi edes luonnosta.

Luku 2 Alueiden kehittäminen (6-12 §)

18) Säädetäänkö laissa riittävän selkeästi aluekehittämisen vastuista (7 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

19) Mahdollinen sanallinen perustelu

Periaatteessa pykälä 7 on selkeä. Se siitä on kuitenkin tuotava esiin, että sitä leimaa ministeriökeskeisyys täydentyneenä maakunnan vahvan roolin ajattelulla. Aluekehittämisessä onnistumisessa keskeinen rooli on kuitenkin nyt ja jatkossakin kunnilla ja sitä ei työ- ja elinkeinoministeriössä käytännössä tehdä.

Vastuu alueiden kehittäminen pykälässä odottaisi kuntien merkityksen nousevan voimakkaammin esille. Esimerkiksi lause pykälän kolmannen momentin lopussa kaipaa muutosta (koskien rakennerahasto-ohjelmaa) ”Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee ehdotukset valtioneuvoston käsittelyä varten yhteistyössä maakuntien, ministeriöiden ja muiden aluekehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.”

Eli kyllä tuossa lauseessa olisi syytä nostaa kunnat ihan selkeästi esille neuvottelun valmisteluun osallistuvina. Nykytilanteessa maakuntien liitot ovat kuntien liittoja ja niiden ainakin tulisi edustaa nimenomaan kuntia rakennerahastoneuvotteluissa. Maakuntaudistuksen jälkeen maakuntien liitot ovat omia itsehallinnollisia toimijoitaan ja kuntien kannan tulisi päästä mukaan rakennerahastoneuvotteluihin edelleen vahvasti sitten muuta kautta. Kuntien alueella ja kuntien tarpeista rakennerahastoja tulee nimittäin hyödyntää.

Samoin viidennen momentin ja koko pykälän viimeistä lausetta olisi syytä täydentää. Nyt se kuuluu ”Maakunta vastaa alueellisesta ennakoinnista ja siihen liittyvästä yhteensovittamisesta”. Kyseisen lauseen loppuun olisi syytä lisätä neljä sanaa ”yhteistyössä toiminta-alueensa kuntien kanssa”. Myös ennakoinnissa kunnat ovat avainasemassa ja niillä on keskeisin tieto oman alueensa tilanteesta.

20) Säädetäänkö laissa riittävän selkeästi aluekehittämisen järjestelmästä, rakennerahastojen hallinnoinnista ja aluekehittämiseen liittyvästä yhteistyöstä (8,9,10,11 ja 32 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21) Mahdollinen sanallinen perustelu

Pykälässä 32 alueiden kehittäminen keskustelut nousee taas maakunnan ja valtion rooli vahvasti keskeiseksi alueiden kehittämisessä, mutta kuntien roolia ei kuitenkaan ole unohdettu, sillä se tulee esimerkiksi pykälässä 10 esille. Edelleen kuitenkin haluamme korostaa kuntien voimakasta merkitystä aluekehittämisessä, mikä lain viimeistelyssä tulee pitää keskeisesti esillä.

22) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 2

Ei ole aiempien sanallisten perustelujen lisäksi

23) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 2

Pykälään 7 esitetyt muutokset on esitetty ja perusteltu jo vastauskohdassa 19), mutta toistetaan ne tässä

- 1) 7 pykälän kolmannen momentin loppuun esitämme lisäystä, eli kuntien mainitsemista rakennerahastoista neuvoteltaessa:

”Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee ehdotukset valtioneuvoston käsittelyä varten yhteistyössä maakuntien, ministeriöiden, **kuntien** ja muiden aluekehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.”

- 2) 7 pykälän viidennen momentin ja koko pykälän viimeistä lausetta olisi syytä täydentää lisäämällä sen loppuun yhteistyössä toiminta-alueensa kuntien kanssa

”Maakunta vastaa alueellisesta ennakoinnista ja siihen liittyvästä yhteensovittamisesta **yhteistyössä toiminta-alueensa kuntien kanssa**”.

Luku 3 Kasvupalvelut ja niiden järjestäminen (13-20 §)

- 24) Säädetäänkö laissa riittävän selkeästi maakunnan vastuusta ja järjestämistehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

- 25) Mahdollinen sanallinen perustelu

Pykälä 15 b, eli valtion ja maakunnan vastuu työllisyydestä, on tärkeä, mutta säädetäänkö siinä riittävän selkeästi kyseisestä asiasta jää pimeään peittoon, koska valmistelussa ei ole löydetty asiaan vielä minkäänlaista ratkaisua.

- 26) Tulisiko lailla säätää, mitkä palvelut maakunnan tulee minimissään järjestää?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

- 27) Mahdollinen sanallinen perustelu

Mielestämme asia on kuitenkin riittävällä tasolla pykälässä 17 huomioitu
JO

- 28) Onko lakiluonnoksessa tuotu tarpeeksi selkeästi esiin mahdollisten valtakunnallisten palvelukeskustehtävien (toimitila- ja kiinteistö, talous- ja henkilöstö sekä ICT-tehtävät) suhde maakuntien kasvupalvelutehtäviin?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

- 29) Mahdollinen sanallinen perustelu

Tämä ei kyllä tule laissa selkeästi esille nyt

- 30) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 3

31) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 3

Luku 4 Kasvupalvelujen tuottaminen (21-24 §)

32) Onko monituottajamalliin pohjautuva ratkaisu tarkoituksenmukainen, jotta kasvupalvelu-uudistuksen tavoitteet saavutetaan?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

33) Mahdollinen sanallinen perustelu

monituottajamallia ehdottomasti tarvitaan, mutta se on haasteellista saada toteutumaan palvelujen pirstaloituessa tämän muutoksen myötä. Hyvä tiedonhallinta ja toimivat tietojärjestelmät voivat olla suureksi avuksi monituottajamallin toteutumisessa

34) Säädetäänkö laissa tarpeeksi selkeästi kasvupalvelun tuottajien velvoitteista (huomioiden myös 35 § Hallintomenettely ja julkisuus)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

35) Mahdollinen sanallinen perustelu

Velvoitteet ovat kattavia ja ohjaavat palvelutuottajiksi myös vastuullisia ja osaavia palvelutuottajia.

36) Mahdollistaako laki riittävällä tavalla asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

37) Mahdollinen sanallinen perustelu

Isoilla kaupunkiseuduilla palvelutuotannossa asiakkaan valinnanvapaus pääsääntöisesti palveluissa toteutunee hyvin. Alueellinen eriarvoisuus lisääntyy, kun palveluja ei juurikaan maaseutumaisissa kunnissa ole jatkossa todennäköisesti saatavilla, kuten lain oma yleisperustelukin kuvaa.

Pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa tämän lakiesityksen mukaan eteneminen, johtaisi suuriin haasteisiin ja riskeihin ja asiakkaan aito palvelunsaanti jopa vaaraantuisi. Tähän olemme ottaneet kantaa laajemmin jo aiemmin lausunnossamme

38) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 4

ei ole

39) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 4

Toivoisimme pykälään 22 muutosta, joka mahdollistaisi tiettyjen kasvupalvelutehtävien tuottamisen julkisena palveluna ilman kilpailuttamisvelvoitetta ja yhtiöittämisspakkoa maakunnan harkinnalla. Erityisesti nämä tehtävät voisivat koskea pitkäaikaistyöttömyyden hoitoa. Tällainen muutos edellyttäisi kuitenkin lain perusteisiin muutosta ja siksi tällaista muutosta ei voi vain esittää yhden pykälän täydennyksenä.

Luku 5 Palvelujen monimuotoisuus ja yhteiset järjestelmät (25-28 §)

40) Vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 5

Kuntien pääsy järjestelmien kautta saataviin tietoihin joissain perustelluissa tapauksissa pitää pykälän 27 sisällä harkita, eikä kuntia ainakaan oman alueensa elinvoimasta huolehtivana julkisen viranomaisena kannata rajata tiedosta kokonaan ulos. Pykälä 26 onneksi kuntien ja maakunnan yhteistyöhön viittaakin.

41) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 5

Ehdotamme muutosta pykälään 26 ja sen viimeiseen lauseeseen, josta ehdotamme poistettavaksi sanat tarpeen mukaan:

”Maakunta kehittää ja pitää ~~tarpeen mukaan~~ yllä alueensa kasvupalveluja tukevia sekä maakunnan ja alueen kuntien yhteistoimintaa tukevia järjestelmiä”.

sekä lisäystä pykälän 27 loppuun pykälän viimeiseen lauseeseen: ”ja niiden kautta voidaan maakunnittain vastata myös kuntien tietotarpeeseen”

Maakunnallisia kasvupalveluja tukevat järjestelmät tulee toteuttaa ja ylläpitää sellaisina, että kaikki maakunnat tukeutuvat palvelujen järjestäjinä samoihin järjestelmiin ja niiden kautta voidaan maakunnittain vastata myös kuntien tietotarpeeseen”

Luku 6 Erinäiset säännökset (26-37 §)

42) Tukevatko alueiden kehittämisen keskustelut valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden yhtensovittamista ja alueiden ja valtion yhteistyötä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

43) Mahdollinen sanallinen perustelu

Tukevat kyllä, kunhan kunnat ja etenkin suuret kaupungit otetaan lakitekstissä jo voimakkaammin mukaan määrittelyissä. Edelleen tulee muistaa, että maakuntaudistuksen jälkeen uusi maakunta ei ole enää kuntien muodostama kuntayhtymä ja siten se ei enää edusta kuntia, kuten nykyisin sen ainakin pitäisi tehdä. Näin ollen kunnilla tulee olla oma keskeinen paikkansa alueiden kehittämisen keskusteluissa – nykyisessä lakipykälien muotoilussa kunnan jäävät hieman sivuun.

Ehkä kuitenkin on niin, että Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere,

Jyväskylä, Kuopio ja Oulu vaikkapa kehittävät alueellisesti maata keskeisemmin kuin tulevat maakunnat – toki yhteistyössä maakuntien kanssa. Pienten maaseutukuntien kehitysnäkymistä, jotka ovat taas keskeisiä koko maan asuttuna pitämiseksi, tietoa tarvitaan tämän kuntaryhmän edustajilta. Ja koska nyt ei säädetä lakia maakunnasta, vaan alueiden kehittämisestä, niin hieman liian pienelle roolille kuntien asema on laissa jäämässä.

44) Ohjaavatko kasvupalvelujen valtakunnalliset tavoitteet riittävästi kasvupalveluiden tuottamista maakunnissa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

45) Mahdollinen sanallinen perustelu

Hyvin olennaista on nyt saada lain luvun 3 - 15 b pykälä "Valtion ja maakunnan vastuusta työllisyydestä" selkeäksi ja kattavaksi – vielä siitä ei valitettavasti ole saatu aikaiseksi edes luonnosta. Iso osa palveluista tavoitteellisuuden kannalta on siis vielä tilanteessa, että lakia on tältä osin mahdoton arvioida. Tällä hetkellä on siksi pakko vastata EI, kunnes tavoite isoon kohtaan kasvupalvelua on saatu asetettua. Yritystoimintaan ei sellaista konkreettista tavoiteasetantaa kyllä myöskään oikein ole.

46) Onko kasvupalvelutoimijoiden ohjaus- ja valvontaroolit tarpeeksi selkeästi kuvattu, kun otetaan huomioon 20 §:n omavalvonta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

47) Mahdollinen sanallinen perustelu

Se täytyy todeta, että hankinta- ja sopimusosaaminen sekä valvonnan lisääntyminen ja kasvaminen kuvaavat maakuntauudistusta.

48) Ovatko keskitetysti hoidettavat tehtävät tunnistettu kattavasti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

49) Mahdollinen sanallinen perustelu

-

50) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 6

ei ole

51) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 6

pykälään 32 esitämme lisäystä sen ensimmäisen momentin loppuun, eli uutta lausetta ”Tilannekuvan pohjalta toteutetaan kuntien kuuleminen, ja käydään keskustelut suurimpien kaupunkiseutujen kanssa maakunnan ohella” – muotoilu ei varmasti ole lopullinen, mutta kuvaää muutostarvetta, joka laissa tältä osin olisi:

Keskustelut perustuvat valtioneuvoston aluekehittämispäätökseen ja aluekehityksen ajankohtaiseen tilannekuvaan. Keskusteluja koordinoi työ- ja elinkeinoministeriö. **Tilannekuvan pohjalta toteutetaan kuntien kuuleminen ja käydään keskustelut suurimpien kaupunkiseutujen kanssa maakunnan ohella.**

Luku 7 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (38-44 §)

52) Uskotteko, että alueellanne esiintyy kasvupalveluiden osalta markkinapuutetta vuonna 2019?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

53) Mahdollinen sanallinen perustelu

ainakaan pitkäaikaistyöttömien palvelutarpeeseen ei pystytä markkinoiden toimesta vastaamaan

54) Onko markkinapuutteen toteaminen kuvattu riittävällä tavalla lakiesityksessä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

55) Mahdollinen sanallinen perustelu

Toivoisimme kuitenkin selkeämmin vielä myös julkiselle palvelutuotannolle sijaa palvelujen toteuttamisessa jatkossa

56) Onko uudistuksessa otettu riittävästi huomioon henkilöstön asema?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

57) Mahdollinen sanallinen perustelu

Henkilöstön asema on kuvattu lain perusteluihin turhankin kauniisti. Jos tavoitteena on julkisten tehtävien väheneminen kasvupalveluissa 75 %:lla, niin melkoisia henkilöstövaikutuksia on siirtymäajan jälkeen ja jo sen kuluessa tulossa. Kaikki julkisella sektorilla työskennelleet, joilta katoaa tavallaan työ alta, eivät työllistyne yksityiselle sektorille. Tämä olisi rehellistä avoimemmin tuoda esityksessä esille.

Ei tietenkään laissa, mutta nyt melkoista YT-prosessia piilotellaan hieman lain perustelutekstissä, vaikka sen kaikki voivat ja osaavat lukea. Sellainen ei anna hyvää

kuvaa valmistelusta.

58) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 7

ei ole

59) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 7

ei ole – toki jos toiveemme siitä, että julkistakin palvelutuotantoa edelleen voisi tietyissä erityistehtävissä, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömät, olla voisi toteutua, niin sehän muuttaisi sitten esimerkiksi pykälää 49

Kommentit lakiehdotukseen 2: Laki kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa (luonnos saatavissa 15.3.2017 alkaen)

60) Vapaamuotoiset huomiot 2.lakiehdotukseen

emme lähde kommentoimaan Uudenmaan omaa kokonaisuutta

61) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset 2.1 lakiehdotukseen

ei ole

Vapaa sana

62) Mitä muuta haluatte sanoa esitysluonnoksesta?

Lakia tulisi muuttaa niin, että alueelliset erot kasvupalvelujen saannissa eivät enää nykyisestään suuresti kasvaisi – päinvastainen kehityssuunta rikkoo jo perustuslakia. Nyt esitetyllä lailla kasvukeskukset kasvavat entisestään – myös kasvupalveluiden suhteen – ja maaseutu autioituu entistä voimakkaammin.

Jos kasvupalvelulaki ja maakuntien rahoituslaki toteutetaan nyt esitetyllä tavalla, niin kuntien vastuu työmarkkinakuluista tulee joko poistaa kokonaan tai sitä selkeästi lieventää.

Myös julkiselle palvelutuotannolle tulisi olla sijaa jatkossakin, etenkin pitkäaikaistyöttömien asioiden hoidossa, koska markkinoilla ei ole siihen toimijoita

Ja lopuksi tulkitsemmehan lakia oikein siinä, että tieto- ja neuvontapalveluja uusille yritykselle voi jatkossakin maakunnan järjestämän kilpailutuksen kautta tuottaa vaikkapa Uusyrittäjäkeskus, vaikka sen omistajina tai yhdistyksen jäseninä olisi niin kuntia kuin yrityksiä – jos tämä ei ole mahdollista, niin voi olla vaikea löytää toimijaa, joka ottaisi vastuulleen uusien yritysten neuvonnan niin kaupungeissa kuin maaseudulla. Nimenomaan pienet kunnat ja niiden alkavat pk-yritykset olisivat tämän jälkeen hyvin eriarvoisessa asemassa muuhun maahan nähden

